

Strategi for bruk av Romsviga v/ Klaus Olesen

Eiendommen Romsviga/Lilleviga ble ervervet i 2004 av Vest-Agder fylkeskommune for å sikre en vel bevart, typisk og historisk verdifull strandeieendom for ettertiden – og for å sikre offentlighetens adgang til et fint område ved sjøen. Romsviga er nabo til Helleviga som i mange år har vært et yndet utfluktsmål, i regi av Midt-Agder friluftsråd, og er således beliggende i et område med tradisjon for friluftsliv. Det er skiltet til stedet og infotavler gjør oppmerksom på området status som offentlig friområde. Selv med denne relativt beskjedne PR-virksomhet er det allerede i dag stor trafikk til strender, svaberg og brygger sommerstid.

Det har siden 2004 blitt utført store og gjennomgripende restaureringsarbeider på bygningene, under ledelse av Kulturminnevernseksjonen. Alle bygningene er fredet så alle inngrep må foretas i dialog med Riksantikvaren, med fokus på antikvarisk materialbruk og konstruksjonsmetoder. Selv om hovedtyngden av de større restaureringsoppgavene nå er utført, vil det også fremover være et klart behov for tilsyn og løpende utbedringsarbeider på eiendommen slik at en unngår unødig forfall eller forringelse av de historiske kvalitetene.

I dag fremstår eiendommen som et helhetslikt, originalt strandsittersted, med bygninger og spor etter en mangfoldig virksomhet gjennom historien. Her har vært fiskeri, losvirksomhet, gjestgiveri og et snekkerverksted, komplett med vannkraftanlegg med magasin, vannrenne, kvernkall ("turbin") og removerføring til alle de typiske maskiner som en liten snekkerbedrift må ha. Anlegget kan demonstreres når det er tilstrekkelig vann.

I Lilleviga er det innebygd bakerovn som etter restaurering atter er tatt i bruk, for det meste av lokale historiske foreninger ved ulike typer tilstelninger, med velsmakende resultat. . .

Utvendig fremstår bygningene i original stand, med de endringer, påbygginger og forbedringer som historien har bidratt med. Det er ikke tilføyet eller endret vesentlig i de bygningsmessige konstruksjonene i restaureringsfasen.

Vannkraftsystemet er reetablert med nye elementer)

Innvendig har våningshusene blitt istandsatt ut fra det utgangspunkt som tidligere eier etterlot. De er ikke innvendig fredet og har spor etter

flere hundre års ombygginger og tilføyeser, også mer moderne innredning. Istandsettelsen har derfor hatt som utgangspunkt å bevare et autentisk *preg*, mht valg av materialer og overflatebehandling, selv om en kan finne tydelig sprik i hvilke tidsperioder inventar og utstyr hører hjemme, som i de fleste bebodde hus!

Det gjenstår en del møblering av våningshusene i både Romsviga og Lilleviga, for klargjøring til fremtidig bruk. Interiørene er ikke fredet.

Fredningen av Romsviga/Lilleviga

Formålet med fredningen av gårdsbruket i Romsviga er å bevare et kulturhistorisk verdifullt bygningsanlegg som representerer mangfoldet i kystkulturen. Anlegget har ivaretatt forskjellige funksjoner som jordbruk og fiske, losstasjon og gjestgiveri, samt vindusverksted. De ulike bygningstypene som våningshus, uthusbygninger og verksted er bevart i sin opprinnelige sammenheng og utgjør et komplett anlegg. (sitat fra fredningsvedtaket, av 15.sept 2003)

Vedtaket spesifiserer for øvrig de omfattende begrensninger på endringer som en slik fredning medfører. De eneste områdene hvor tiltak kan settes i verk, uten forutgående dispensasjonssøknad til fylkeskonservatoren, er i interiørene i våningshusene i Romsviga og Lilleviga. Endringer i bygningenes innvendige hovedstruktur er imidlertid ikke tillatt.

En fredning av bygningenes eksteriør, interiør og området rundt med hjemmel i kulturminneloven er et tiltak som setter de sterkeste mulige begrensninger på fysiske endringer eller tilføyeser på eiendommen, både når det dreier seg om større strukturer og detaljer i materialvalg og utførelse.

Bevaring av det originale kystbruket Romsviga/Lilleviga er hensikten med fredningen, og også den primære begrunnelsen for at fylkeskommunen overtok som eier i 2004. Samtidig må bevaringen ses som et virkemiddel for gjennom ulike former for **bruk** å fremme befolkningens kulturforståelse - å kunne tilby en autentisk arena som ramme rundt relevante fortellinger om en mangfoldig kystkultur.

Istandsettingen/restaureringen av eiendommen har fulgt opp dette målet, samtidig med at bruk og ulike formidlingsaktiviteter på stedet er blitt utprøvd – i form av utleie og enkeltstående arrangementer med kulturelt tilsnitt.

Noen endringer har kommet til for å gjøre en fremtidig bruk enklere : Installering av bl.a. dusj/toalett (Romsviga) og kjøkken (Lilleviga), gode elektriske anlegg, vannforsyning, forbedrede adkomstforhold med stier og veier m.m. Disse tiltakene er gjort innen rammen av de ikke-fredete interiører eller etter dispensasjon.

De nevnte ”Fortellingene” eller **formidlingen** kan ha ulik form: Det kan være aktiviserende pedagogiske opplegg med undervisning, utførelse av håndverk eller museumsteater, de kan presenteres som utstillinger, omvisninger, skriftlig informasjon eller film – eller bare bestå i muligheten av å kunne oppholde seg i et autentisk miljø, med egen kunnskap og fantasi som veileder.

Rammer for aktiviteter - med noen begrensninger

Det følger betydelige utfordringer med ønsket om å åpne for aktiviteter i et fredet kulturminne. De problemer som kan oppstå bunner som regel i ulik forståelse av hvilke hensyn som skal veie tyngst : Skal ønsket om behagelige forhold, god undervisning eller lettvinne løsninger danne grunnlag for ”forbedringer ” med dette som mål – eller skal de antikvariske hensyn oppfattes som absolutte? Det er mange skremmende eksempler på at en pragmatisk holdning til vernede eiendommer (eller fartøyer) - og den grunnleggende idé som vernet bygger på - har medført en gradvis og irreversibel ødeleggelse av objektene. Ofte er økonomiske betraktninger vernetankens verste fiende. Å benytte originale metoder og materialer vil ofte medføre høyere kostnader, lengre varende prosesser og dårligere holdbarhet enn moderne løsninger. Det kreves derfor en stø hånd og faglig (og økonomisk) forankring å ha ansvaret for forvaltning av fredete objekter.

Av den grunn bør ansvaret for forvaltning aldri settes bort til brukere med andre siktemål for sin virksomhet.

Antikvariske begrensninger. Alle aktiviteter på området må underordnes fredningsbestemmelsene samt eierens (fylkeskommunens) intensjoner med bruk av eiendommen. Den tydeligste begrensningen er her at det ikke kan foretas noen endringer i bygningsmassen. (I helt spesielle tilfeller kan fylkeskonservatoren dog søkes om dispensasjon for denne hovedregelen.

Dette innebærer i praksis at hele eiendommen (unntatt interiørene i våningshusene) må oppfattes som musealt område og alle tiltak og forslag til aktiviteter må styres ut fra denne premissen. Det bør i prinsippet ikke være noen forskjell på håndteringen av det fredete anlegg Romsviga og et musealt bygg i et friluftsmuseum . . .

Andre begrensninger

Plass

På tross den mangfoldige virksomheten som har utspillet seg i Romsviga er det i dag begrenset plass for aktiviteter og tiltak, med mindre de finner sted utendørs. Det er mange små rom som er velegnede for ulike aktiviteter i små grupper, men i den eksisterende bygningsmassen er det klare begrensninger for større forsamlinger. Under tak er det i praksis kun ett rom i låven samt deler av hovedhuset i Romsviga som kan benyttes av grupper i formidlingssammenheng. Rommet i låven er tørt, men uisolert og uten vinduer og kan benyttes som samlingsrom for en skoleklasse eller til

verkstedsaktiviteter. Hvis hovedhuset skal benyttes til vekslende møtevirksomhet med tilhørende innredning vil antallet begrenses til ca. 12-15 personer.

Undervisning i anlegget bør derfor basere seg på spredte eller utendørs aktiviteter.

Sanitære forhold

Toalettkapasiteten er begrenset til ett vannklosett i hovedhuset, en utedo i Lilleviga og en offentlig utedo v. veien. Romsviga/Lilleviga har vannforsyning felles med de private hyttene i området (kun sommervann!). På sommerdager med stor aktivitet og arrangementer har vannforbruket i Romsviga vært så stort (vannklosettet!) at det har gitt problemer for høytliggende hytter tilknyttet samme pumpestasjon. Dette problemet kan dog løses - en egen boring for Romsviga/Lilleviga er planlagt, men er foreløpig ikke gjennomført.

Med planlagt økt aktivitet i Romsviga bør dette utføres.

Vinterperioden (hvor vannforsyningen og offentlig toalett er avstengt) bør ikke planlegges med faste publikums- eller undervisningsaktiviteter.

Åpenhet

Det er ønske fra fylkeskommunens side at området skal være - og fremstå tydelig som – offentlig tilgjengelig. Privatisering eller andre praktiske/psykologiske begrensninger for tilgangen til området er ikke ønskelig.

Vurdering av mulige aktiviteter

En konsekvens av de fysiske begrensningene er at bruk av bygningene må vurderes ut fra hvilke aktiviteter som kan være aktuelle **uten** at endringer foretas, eller at forringelse blir resultat !
Derneft må det vurderes

- Hvilken positiv samfunnsmessig effekt kan oppnås? (forståelse for kulturminnevern/kystkultur, tilgjengeliggjøring for friluftsliv, bygging av kulturelle nettverk lokalt og regionalt)
- Hvilken positiv *praktisk* effekt kan oppnås for kulturminnet? (lufting/tørking av bygg , tilsyn, rapportering av feil og mangler, deltakelse i vedlikehold ?)
- Andre virkninger av å plassere tiltaket her

At endringer ikke må foretas på det eksisterende anlegget kan oppfattes som en sterk hindring i forhold til nye aktiviteter. Hvis en tar utgangspunkt i de grunnleggende premisser/begrensninger behøver imidlertid ikke fredningen å være en hindring for aktivitet! -

FORSLAG :

ALLE nye aktiviteter i Romsviga/Lilleviga tilrettelegges som "boks-i-boks", dovs at anlegget får stå urørt mens aktivitetene flyttes inn og ut som egne enheter.

I overført betydning vil boks-i-boks prinsippet bety at ingen eksterne brukere av anlegget får anledning til "å slå rot". Fylkeskonservatoren (eller dennes bemyndigede) vil ha ansvar for drift og tilrettelegging og derfor være den eneste instans med mulighet for fast tilholdssted (kontor?) her, mens alle andre brukere vil benytte anlegget uten privatiserende virkning. - Innen for boks-i-boks

prinsippet er det imidlertid rom for faste avtaler og utleieforhold, planlagte regelmessige undervisningsforløp osv

(Det kan bemerkes at sammenlignbare ordninger allerede gjennom flere år har vært praktisert på bl.a. Bragdøya og Ryvingen fyr, hvor skoler, barnehager og andre grupper har hatt stedet som regelmessig tilholdssted, med mulighet for lagring av eget utstyr, men uten innflytelse på arbeid som utføres på eiendommene. !)

I konkret betydning vil det si at alt inventar, forbruksmateriell og gjenstander som ikke hører til det faste inventaret i Romsviga, skal oppbevares i dertil produserte og tydelig merkede kasser og skap, før og etter aktiviteten. (F.eks. utstyr for naturfagsundervisning, brødbaking, snekring, fiske etc.)

Alt større inventar som bord, benker, garderobestativer osv installeres som løst inventar, som etter bruk kan fjernes, uten spor i kulturminnet. Det skal derfor ikke skrues, spikres eller på annen måte endres i konstruksjonene, men det kan settes opp stativer, løse vegger/golv – etter avtale med anleggets ansvarlige (mer om dette punktet senere)

Merking /lagring av inventar

Det anbefales at alt slikt inventar gis en utforming/farge som gjør det umiddelbart forståelig for besøkende at inventaret tilhører nåtidige aktiviteter og ikke det opprinnelige anlegget . Lagring av utstyr foretas etter endt aktivitet, på anvist sted.

Oppgradering til felles bruk

Generelt utstyr som for eksempel kjøkkenutstyr, håndverktøy, hageredskaper, fiskeutstyr, båt(er etc. bør anskaffes og være til felles avbenyttelse for besøkende grupper. Anleggets ansvarlige fører oppsyn med dette.

BRUK av området

Markedsføring

Uteområdene ved Romsviga er som nevnt allerede tatt i bruk av publikum. Skiltingen til og på området bør forbedres, slik at besøkende kan få bedre informasjon om både historikk og nåtidig bruk. Det bør bl.a. tilkjennegis tydeligere at Romsviga er offentlig område og at publikum inviteres innenfor, da det i dag fremstår som ganske privat.

Romsvigas muligheter som friluftsområde er nevnt i en rekke publikasjoner og denne formen for markedsføring bør fortsettes, i tillegg til markering av stedets kvaliteter gjennom enkeltstående arrangementer (museumsdager, friluftaktiviteter etc.).

Deltakelse i nettverk

Porto Franco – nasjonal museumshavn, Kristiansand – vil etter intensjonen bli et nettverk av ulike aktører innen kystkulturfeltet, med deltakelse både av offentlige institusjoner, selvstendige stiftelser, museer og frivillige aktører som hver på sin måte tilbyr kunnskap og opplevelser. Intensjonen med Romsviga/Lilleviga (kulturbasert opplevelse . . .) er sammenfallende med Porto Francos og et nært samarbeid bør tilstrebes. Løsning av praktiske og administrative oppgaver kan med fordel gjøres i et større faglig fellesskap og utveksling av kunnskap og ressurser bør være målet.

MULIGHETER OG AKTIVITETER

Emne	beskrivelse	Tiltak/oppgave
ADMINISTRASJON	Ansvar for drift, vedlikehold og aktivitetsskapende tiltak.	Etablere stilling/ressurs med dette formålet, direkte knyttet til Kulturminnevernsseksjonen i Vest-Agder fylkeskommune.
Rekreasjon	friluftsliv - soling, bading, padling, roing	Bedre skilting om åpent område Vedlikehold av bygninger og anlegg.
Aktivitetsdager	Kulturarrangementer med rom for mange ulike aktiviteter innen kunst, kultur, håndverk og opplevelse	Planlegging/ gjennomføring i samarbeid m. ulike aktører
Undervisningsopplegg	Etablere undervisningsopplegg og temadager innen relevante emner . Kulturhistorie, naturfag – fiske, hagebruk, båtliv etc.	Samarbeide med f.eks. Søgne videregående skole om etablering av tilbud.
Den kulturelle skolesekken	Tematiserte og avgrensede opplegg som tilbud til skoler i området.	Tilby Romsviga som arena for DKS-opplegg. Samarbeid med skoleverk, museer og andre offentlige instanser.
Kystledsdestinasjon	Overnattingsmulighet for besøkende Kystleds-turister som ledd i regionalt/nasjonalt nettverk	Utvikling i samarbeid med f.eks. KOT. (Flere kystledsdestinasjoner er etablert i Kristiansands-området) Tilrettelegging for overnatting, for eksempel i Lilleviga. Tilrettelegging av landings- og oppbevaringsplass for kajaker.(Kun mindre tiltak er påkrevet på østsiden/utsiden av verkstedsbygget)
	Merking av grunne i sundet	Utarbeidelse av havnekart for Romsviga/ montering av stake på grunne

Felt-stasjon	Feltstasjon for historiefag, naturfag, friluftsliv for skoler. Arena for Den Kulturelle skolesekken.	<i>Kommentar *5</i>
Kjøkkenhage	Gammel frukthage m.m.	Reetableres/utbedres i samarbeid med Agder Naturmuseum/Søgne videregående skole. Kan driftes av skoler som fast undervisningsopplegg

BYGNINGER OG ANLEGG

Låven	Verksted for vedlikehold Feltstasjon arkeologi, Biologi Møteplass grupper	Innredning med løse bord, stoler, vegger, skap <i>Kommentar *5</i>
Stall	Utstillinger/feltstasjon	Som boks-i-boks
Garasje	Lager for materialer til vedlikeholdsarbeid	
Ny garasje v ankomst	Lager for fylkeskommunen	Tilhenger flyttes fra Lista ?
Verkstedet	Museal virksomhet Demo av gl. maskineri Demo av arbeid på moderne(tilsvarende) snekkermaskiner Arena for julemarked etc.	Midlertidige skjermvegger fra tidligere arrangement fjernes. Supplering med originalt verktøy i fhv eiers eie . . .? Alle aktiviteter som boks-i boks
Vannkraftanlegget	Forbedring av vanntilførsel til vannturbin for	Øverste dam renskes opp Demning i steinsatt tilførselsrenne tettes Innløp i vannrenne senkes min. 5 cm (oppbygging av renna må endres)
Smia	Demonstrasjon av smiehåndverk	Restaurering av pipe/esse andre brannsikringstiltak?
Stabbur	??	Rydding Restaureringstiltak golv ?
Hovedhus Romsviga	Utleie møtevirksomhet - se *1	Møblering Admin/vedlikehold
	Utleie til beboelse	Admin/vedlikehold

	sommertid/"Vertsskapsleilighet" se - *2 Gjesteleilighet (som Odderøya fyr)	
	Utstillinger se *3	Initiativ mot relevante institusjoner
	Base ved utendørs arrangementer	
Lilleviga	Bakerovnen er et naturlig midtpunkt for aktiviteter her.	Stimulere til fortsatt bruk
Utleie	Huset kan leies ut i sommerperioden til Kystleds-turister (maks. 3 overnattinger) Vår og høst er stedet velegnet til møter med få deltakere (4-6 pers)	Utedo er etablert. Rennende vann legges til vegg snarest. Tiltak for å få til permanent vann- og kloakkanlegg må igangsettes. (kommunen)
	Kan også benyttes som utleieleilighet for fylkeskommunens gjester, forfattere o.a.	Sanitære installasjoner . . .
Innredning av våningshus	Innredning av ikke-fredete interiører. Se *6	
Båthavn for besøkende	For småbåter (liten vanddybde) foran Romsviga og Lilleviga For større båter ved rehabilitert trebrygge utfor Romsviga (bare 1 plass langs med brygga, 2 med ankerfeste)	<i>Bortgravning av steinmasser foran ny steinbrygge i Lilleviga ?? se kommentar *4</i>
Steinbrygge	Nytablert, for å gi økt oppholdsareal for besøkende. Dekker over tidligere (ulovlig) fylling. For liten vanddybde til fortøyning av båter.	Etablering av et par fortøyningspåler/ringer og dobber for akterfeste. Kun på ytterste av bryggen. <i>Kommentar *4</i>
Vinterlagring av båter	Det er angivelig tradisjon for lagring av hytteeieres private småbåter langs veien mot Lilleviga. Det gir et ganske uryddig og lite pent preg til området høst, vinter og vår.	Undersøke evt. avtaleverk og omfanget av dette (hvor mange båter pr. hytte?) Se på alternative plasseringer og/eller mer enhetlig tildekking/opplagring.

***1 :** Hovedhuset kan med enkle grep (møblering og løst utstyr)bli egnet til møter med opp mot 10-15 deltakere. Med bare 15 min. avstand fra Kristiansand sentrum kan lokalene tas i bruk som møtelokaler for offentlig eller privat virksomhet, fortrinnsvis for heldagsmøter . (Tilsvarende nåværende praksis for Odderøya fyr)

Kontakt med andre miljøer – f.eks UiA, kommunene andre fylkeskommunale instanser, skoler etc. bør utprøves

Stedets spektakulære beliggenhet og historiske atmosfære kan være et stort fortrinn for både interne arbeidsmøter og som ramme rundt fylkeskommunens representative oppgaver.

***2:** Med 3 soverom i 2.etg kan huset leies ut sommerstid, som feriebolig for alle interesserte eller bare for fylkeskommunalt ansatte, som vertskapsleilighet i 1-ukesperioder i sommersesongen med vertskapsplikter over for brukere av området (og evt. Vedlikeholdsoppgaver på anlegget)

***3 Utstillinger**

På Lindesnes fyr er det stillet lokaler gratis til rådighet for utvalgte kunstnere, som selv administrerer montering, drift og markedsføring av utstillingene. I Romsviga kunne en benytte både hovedhus og området for øvrig til samme formål, her dog kun med folk tilstede døgnet rundt – for eksempel kan kunstnere tilbys opphold i huset i utstillingsperioden sommerstid)

Møte- og oppholdsrommene kan utsmykkes med plansjeutstillinger som dermed kan være tilgjengelige ved arrangementer. Garasje og stall i låvebygget kan benyttes til utstillinger.

Uteområdet kan benyttes til kunstprosjekter med installasjonskunst. (temporære installasjoner)

***4 Båtplasser ved ny steinbrygge?**

Den brede steinbrygga på vestsiden av bukta utfor Lilleviga ble anlagt over en ulovlig fylling for å skjule denne og for å gi større utendørs oppholdsarealplass ved Lilleviga . Dette ble gjort som et ledd i utviklingen av Skjærgårdsparken og har i utgangspunktet ingenting med bevaringsinteressene å gjøre. Ut fra rene verneinteresser burde denne fyllingen fra nyere tid vært fjernet, men av hensyn til friluftinteresser ble den i stedet omgjort til en oppholdsplass for bading og soling.

Da brygga er blitt en del av anleggets helhet – og vesentlig for Romsviga som besøksmål - er den likevel kommentert her.

”Brygga” ble med hensikt IKKE tilrettelagt for båtfortøyning fordi det primære målet var å sikre adkomst (og utsikt) til sjøen for besøkende som kommer fra landsiden, uten båt. En tilrettelagt båthavn vil virke mot dette hensynet, da den vil blokkere både badeliv og utsikt.

I en tiltaksplan fra 2005, utarbeidet av landskapsarkitektene grønn_strek er bryggefronten tegnet som en trapp mot vannet. Slik ble den imidlertid ikke utført og fremstår derfor i dag som en ordinær båtbrygge – noe den altså ikke kan benyttes som !

Kommentar : Det er et vesentlig poeng å sikre adkomst til sjøen for ikke-båtfolk og at tilrettelagte områder ved sjøen ikke fremstår som landsiden av en båthavn. På tross av den etablerte Skjærgårdsparken er det i dag vanskelig å få tilgang til sjøen fra landssiden og langt den overveiende del av det offentlige friområdet langs kysten fordrer bruk av båt.

Samtidig er det i pakt med stedets tradisjon og kulturhistorie å ha sjøen som hovedferdselsåre og det vil også av formidlingshensyn være behov for å sikre fortøyningsplasser for mindre båter ved

fremtidige arrangementer i Romsviga/Lilleviga. Pr. i dag er slik adkomst (med motorisert båt) vanskelig, da fortøyning ved Lilleviga ikke er tilgjengelig og kun mulig ved en liten brygga utfor Romsviga (maks 2 større båter). Det er fullt mulig å ankre opp på bukta, uten landforbindelse.

Forslag:

- Det lages et tydelig skille mellom de områder hvor motorbåttrafikk/-fortøyning er mulig og de områder hvor det ikke er ønskelig – evt. med skilting på land/på brygga. Den ytterste delen av brygga kan da forsynes med fortøyningsringer og utlagte moringer med blåser til akterfortøyning. Den innerste delen bør da **forbedres** for badeliv fra brygga, med ytterligere oppfylling av stein/sand som gjør den ønskede bruken synlig og tydelig, både fra land og sjø.

***5 Feltstasjon.**

Låvebygningen kan med enkle grep tas i bruk til arbeidsplass for skolebesøk i emner som naturfag, historie, friluftsliv. Stedet kan dermed også være arena for skoletilbud innen Den Kulturelle Skolesekken og romme alle typer kulturelle tilbud, fra naturfag til kunst og teater.

Undervannsarkeologiske undersøkelser kan drives med tidvis base i Romsviga, med bruk av beboelses-, arbeids- og lagerrom.

Det store rommet i låven krever kun mindre tiltak for en slik bruk (bord, stoler, lys). De andre rommene i bygget, garasje, stall og loft anbefales i nåværende tilstand kun benyttet med varegolv- og vegger og kun til lagring. Stallen kan evt. restaureres hvis det blir aktuelt med husdyrhold.

***6 Innredning**

Selv om noen nye møbler er anskaffet siden 2004 (bl.a. sofagruppe til Lilleviga og nye IKEA-senger til begge hus), anbefales det at en ser med friske øyne på hele innredningen ikke lar seg binde av de til dels tilfeldige (og noen uheldige) valg beslutninger som er truffet tidligere. Det gjelder både innredning/møbler og enkelte faste installasjoner som av ulike årsaker har falt uheldig ut, og derfor bør gjøres om. En bør velge en strategi for innredning og utpeke ansvarlig person/gruppe som skal følge dette blir fulgt opp i praksis. Valget bør stå mellom enten å søke opp gammelt møblement fra den perioden en ønsker å presentere, eller å innrede rommene med tydelig moderne møbler ("tidløse"), og prioritere den fremtidige bruken av lokalene. - Altså enten gammelt eller nytt, men IKKE nytt som-nesten-ser-ut-som-gammelt.

DRIFT.

Tiltak og arrangementer som nevnt i dette dokumentet vil fordre et bredt samarbeid med andre aktører – undervisningssektoren, Porto Franco nettverket, ulike foreninger og institusjoner og kreve en betydelig grad av oppfølging.

Hvis Romsviga/Lilleviga skal aktiviseres som besøksmål, med tilbud om faglig innhold i form av undervisningstilbud, møter og arrangementer vil det være nødvendig med en fast personalressurs til planlegging, markedsføring, administrasjon og drift. Det vil også være behov for tilstedeværelse av antikvarisk-faglig kompetanse for ivaretagelse av det fredete kulturminnet på tilfredsstillende måte. Det anbefales at en vurderer samordning/evt. samlokalisering av ressurser som skal ha ansvar for

drift og utvikling av vernede og fredete eiendommer, fartøyer m.m., for eksempel i regi av Porto Franco nettverket. Dette for å styrke de faglige miljøer og dele på og overlapse administrative oppgaver.

Det anslås at det i en fremtidig drift av Romsviga på årsbasis vil være et behov for ½ - 1 stilling for praktisk og administrativt arbeid (herunder tilrettelegging for bruk). Hertil kommer midler til utvikling og drift.

Klaus Olesen

For Kulturminnevernseksjonen

16.februar 2011

